

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

VI LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO im. G. Narutowicza w Olsztynie

**Zatwierdzony przez Radę Rodziców w dniu 29 września 2016
Uchwalony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
w dniu 29 września 2016**

Olsztyn 2016

PODSTAWA PRAWNA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

- **Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 31 stycznia 2002**
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej**

oraz ustawy:

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
- Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

ODBIORCY PROGRAMU

Szkolny Program Profilaktyki jest skierowany do uczniów, rodziców i nauczycieli oraz do wszystkich osób zaangażowanych w pracę z młodzieżą.

ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Profilaktyka jest działaniem, które ma na celu zapobieganie pojawianiu się i rozwojowi niepożądanych zjawisk w konkretnej społeczności, jak też promowanie alternatywnych działań w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować.

Celem Szkolnego Programu Profilaktyki będzie ochrona ucznia przed zachowaniami ryzykownymi, czyli takimi, które zahamują lub zakłócą jego rozwój psychofizyczny.

Szkoła ma obowiązek opracowania i realizowania Szkolnego Programu Profilaktyki, który uzupełnia Program Wychowawczy Szkoły. Musi on więc opierać się na rzeczywistych problemach i zagrożeniach pojawiających się w szkole i jej najbliższym środowisku. Musi też określać realne sposoby rozwiązywania i zapobiegania zdiagnozowanym wcześniej problemom. Szkolny Program Profilaktyki ma charakter otwarty. Oznacza to, że pojawienie się nowych zagrożeń musi powodować modyfikację oddziaływań profilaktycznych.

Podmiotem wychowania i kształcenia jest uczeń. W działaniach wychowawczych i profilaktycznych powinniśmy zatem odnosić się do potrzeb rozwojowych ucznia, przede wszystkim zaś zapewnić mu bezpieczeństwo i możliwości harmonijnego rozwoju osobowości.

Środowisko życia ucznia jest miejscem, gdzie powinny zachodzić oddziaływania profilaktyczne. Szkolny Program Profilaktyki będzie zatem odnosił się do bezpośredniego środowiska życia wychowanka: szkoły, rodziny, grup rówieśniczych. Największy wpływ na rozwój młodego człowieka ma rodzina. Może ona nieść potencjalne zagrożenie, jak i stanowić czynnik chroniący. Jednym z założeń Szkolnego Programu Profilaktyki musi być więc podnoszenie świadomości rodziców co do odpowiedzialności za wychowanie dzieci oraz współodpowiedzialności za ich edukację. Należy znaleźć takie rozwiązania, które pozwolą rodzicom współpracować w procesie wychowania i edukacji odbywającym się w szkole. Ponadto ważną rolę w profilaktyce zagrożeń spełniają wychowawcy. Treści profilaktyczne muszą być włączane do nauczania przedmiotowego jako jego uzupełnienie.

W naszym Szkolnym Programie Profilaktyki obok działań zapobiegawczych chcemy skoncentrować się na rozwijaniu tych form działalności szkoły, które wspomagać będą wszelkie pozytywne inicjatywy młodzieży. Natomiast w sytuacji zaistnienia procesów destrukcyjnych stosować będziemy profilaktykę drugiego stopnia adresowaną do grup ryzyka poprzez nawiązanie współpracy z wyspecjalizowanymi instytucjami.

OGÓLNE CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

- **Zapobieganie powstawaniu zagrożeń, ochrona ucznia**

Kryterium sukcesu: na terenie szkoły uczniowie są bezpieczni. W szkole wdrażane są działania mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom.

- **Reagowanie na zagrożenia pojawiające się w szkole i środowisku życia ucznia**

Kryterium sukcesu: wszyscy członkowie społeczności szkolnej potrafią reagować na pojawiające się zagrożenia.

- **Wspomaganie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego**

Kryterium sukcesu: szkoła prowadzi działania na rzecz zagospodarowania wolnego czasu uczniów zgodnie z ich oczekiwaniami i potrzebami.

- **Promowanie zdrowego stylu życia**

Kryterium sukcesu: uczniowie uczestniczą w realizowanych w szkole programach zawierających promocję zdrowego stylu życia. Uczniowie potrafią określić zasady zdrowego stylu życia i pragną je realizować w swoim życiu.

- **Wywoływanie pozytywnych zmian rozwojowych**

Kryterium sukcesu: szkoła stwarza warunki do wszechstronnego, harmonijnego rozwoju uczniów i w miarę swoich możliwości pomaga uczniom i ich rodzinom rozwiązywać bieżące trudności.

- **Przygotowanie ucznia do dokonywania wyborów właściwych dla niego i innych ludzi**

Kryterium sukcesu: uczniowie w sposób świadomy potrafią dokonywać wyborów zgodnych ze swoimi możliwościami oraz uniwersalnymi wartościami.

- **Rozpoznawanie czynników ryzyka, które sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych. Osłabienie lub eliminacja tych czynników**

Kryterium sukcesu: szkoła podejmuje działania zmierzające do określenia zagrożeń oraz we współpracy z wyspecjalizowanymi instytucjami eliminuje czynniki zagrożenia.

OKREŚLENIE NAJWAŻNIEJSZYCH ZAGROŻEŃ

Obserwacja środowiska szkolnego i pojawiających się w nim nieprawidłowości pozwala określić najważniejsze zagrożenia i zachowania ryzykowne jako:

- nieusprawiedliwione nieobecności na zajęciach szkolnych
- usprawiedliwianie przez rodziców nieobecności na zajęciach szkolnych z błahych przyczyn
- niewielka aktywność młodzieży w pracy na rzecz szkoły
- niewystarczająca współpraca z rodzicami
- brak kultury słowa i arogancja wśród uczniów
- brak szacunku dla osób dorosłych i rówieśników
- agresja słowna
- niszczenie mienia szkolnego
- obawa uczniów przed reagowaniem na niepożądane zachowania innych
- przekonanie, że współpraca z nauczycielami w zakresie przeciwdziałania agresji nie przyniesie efektów
- zanik autorytetów, wartości, przekonanie o bezcelowości działania
- wahania nastrojów, zachowania autodestrukcyjne
- wczesna inicjacja seksualna
- kontakty z używkami, w tym z dopalaczami

Szkolny Program Profilaktyki jest odpowiedzią na wymienione czynniki ryzyka. Określa kierunek działań zapobiegających i naprawczych.

KLIMAT SZKOŁY

Klimat szkoły decyduje o tym jakiego rodzaju i o jakim nasileniu zagrożenia występują na terenie placówki. Każda ze składowych klimatu jest wyznacznikiem tego, czy uczniowie czują się współodpowiedzialni za jakość własnego rozwoju i wizerunek szkoły. Na klimat szkoły składają się:

- **Życzliwość w kontaktach pomiędzy nauczycielami i uczniami.** Uczeń ma zagwarantowane prawo do poszanowania jego godności. To prawo musi być respektowane w każdej sytuacji a jego realizacja przekłada się zazwyczaj na stosunek ucznia do nauczyciela.
- **Podmiotowość i indywidualizacja w traktowaniu ucznia.** Każda ze spraw, które dotyczą ucznia musi być rozpatrywana w sposób uwzględniający jego niepowtarzalność i osobowość. Nie ma spraw błahych i rutynowych. Warunkiem koniecznym w kontakcie z uczniem musi być życzliwe zainteresowanie.
- **Stala współpraca z rodzicami.** Szkoła jest tylko elementem procesu wychowania, którego podstawą jest rodzina. Konieczne jest wykorzystywanie zasobów tkwiących w rodzinie do podnoszenia jakości oddziaływań szkoły oraz oferowanie rodzinom dysfunkcyjnym wszelkiej możliwej pomocy. Profilaktyka polegać będzie na nawiązaniu bliższej współpracy z rodzicami, rozszerzeniu pedagogizacji rodziców, diagnozowaniu zagrożeń, pomocy w rozwiązywaniu problemów, angażowaniu wyspecjalizowanych służb w pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz włączeniu rodziców w życie szkoły poprzez rozwinięcie akcji informacyjnej.
- **Życzliwość w kontaktach pomiędzy uczniami.** Należy zwracać baczną uwagę na jakość kontaktów pomiędzy uczniami. Rozwiązywanie konfliktów jest sztuką, której trzeba się nauczyć. Nauczyciele muszą reagować na wszelkie przejawy dyskryminowania, ośmieszania, pomijania kogoś i w taktowny sposób doprowadzać do sytuacji pożądanym wychowawczo.
- **Dbłość o zdrowie.** Diagnozowanie stanu zdrowia, zagrożeń zdrowotnych, także problemów związanych z używkami, wczesną inicjacją seksualną, wahaniami nastroju, zachowaniami autodestrukcyjnymi oraz ochrona przed ich wpływem lub minimalizowanie ich oddziaływania polegać będzie na przeprowadzaniu programów wychowawczych, kontakcie z wyspecjalizowanymi instytucjami i stałym monitorowaniu sytuacji.

- **Właściwa organizacja procesu nauczania i wychowania.** Na ten czynnik klimatu szkoły składa się racjonalnie zaplanowane i przygotowane, rzetelnie przeprowadzone działanie w każdej sferze pracy szkoły, ale także odpowiedni dobór wyposażenia sal, czystość, ład, estetyka, dbałość o szczegóły. Warto solidnie przygotowywać się do każdej aktywności, gdyż dezorganizacja nie sprzyja zainteresowaniu uczniów i wprowadza poczucie braku stabilizacji i niepewności przy podejmowaniu decyzji. Działanie musi mieć charakter intencjonalny a nie intuicyjny.
- **Konsekwencja w przestrzeganiu zasad.** Uczeń musi wiedzieć, jakie zachowania są akceptowane a jakie nie. Jasne komunikaty sprzyjają porozumieniu. Kryteria oceniania postępów w nauce i zachowania muszą być jasno sprecyzowane i znane wszystkim członkom społeczności. Proces oceniania musi przebiegać w sposób jawny a wszelkie decyzje muszą być uzasadniane. Niewłaściwe zachowanie powinno spotykać się z natychmiastową reakcją, podobnie zachowanie pozytywne.
- **Konstrukttywne rozwiązywanie problemów.** W każdej zbiorowości ludzkiej występują konflikty i zatargi. Ważny jest sposób ich rozwiązywania. Z każdego konfliktu powinniśmy wychodzić silniejsi o nowe doświadczenia. Osądowi poddajemy czyn a nie osobę. Zawsze szukamy dróg wyjścia z sytuacji konfliktowej, nie upokarzamy, oferujemy pomoc tam, gdzie to jest potrzebne.
- **Zachęcanie uczniów do aktywnego spędzania czasu wolnego.** Tworzenie bazy do rozwijania zdolności i zamiłowań. Organizacja kół zainteresowań nie powinna wynikać tylko z chęci nauczyciela, lecz z rzeczywistego zapotrzebowania młodzieży. W tym celu należy zebrać informacje o preferencjach uczniów i na tej podstawie proponować im formy aktywności. Konieczna przy tym jest systematyczność, to podstawa sukcesu. Osoby twórcze, pełne zapału, aktywne muszą czuć się docenione. Osiągnięcia kół zainteresowań, ich wytwory powinny być powszechnie znane i doceniane.
- **Zaspokajanie potrzeb uczniów.** W tym celu trzeba dobrze poznać ucznia, jego środowisko rodzinne, zainteresowania i zasoby. Zaspokajanie potrzeb uczniów rozpoczyna się od tych podstawowych – bezpieczeństwa i biologiczno-bytowych. Jeśli zachodzi potrzeba, w proces zaspokajania potrzeb należy włączyć instytucje wspomagające.
- **W każdej sytuacji zwracanie uwagi na kulturę.** Jest to wymóg konieczny do kształtowania postaw akceptowanych społecznie. Żadna sytuacja nie usprawiedliwia niekulturalnego zachowania się. Uczniowie nie zawsze wnoszą właściwe wzorce z domów rodzinnych, pomocna więc będzie realizacja programów wychowawczych, promowanie postaw godnych pochwały, ale przede wszystkim osobisty przykład osób

dorosłych a także natychmiastowe reagowanie w sytuacji zachowań niekulturalnych.

- **Poczucie wspólnoty, integracja społeczności szkoły.** Każdy uczeń musi mieć świadomość, że w przypadku kłopotów może liczyć na pomoc ze strony dorosłych i swoich rówieśników. Sprzyjać temu będą konkretne działania (Klub Ekspertów, wsparcie w sytuacjach kryzysowych, akcja krwiodawstwa), ale także promowanie postaw altruistycznych. Integracji społeczności szkoły służą wspólne imprezy, wydawanie gazetki szkolnej.
- **Praca nad kreowaniem pozytywnego wizerunku szkoły.** Przynależność do określonej społeczności powinno być przyczyną dumy. Dlatego należy dużą wagę przywiązywać do sposobów reprezentowania szkoły na zewnątrz. Stale doskonalony jest ceremoniał szkolny.
- **Udział młodzieży w kreowaniu klimatu szkoły.** Należy pozostawić swobodę samorządowi uczniowskiemu, pozwolić młodzieży na samodzielne podejmowanie decyzji. Opieka nad samorządem powinna mieć charakter doradczy. Postawy aktywne muszą być zauważane i doceniane.

Strategia realizacji wymienionych czynników ma wpływ na atmosferę szkoły. Pamiętajmy jednak, że to od wszystkich osób związanych ze szkołą zależy, czy będzie to placówka pełna zagrożeń i czy uczeń osiągnie w niej pełnię swoich możliwości.

BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE

Zapewnienie uczniom bezpośredniego bezpieczeństwa jest podstawą organizacji pracy wychowawczej i dydaktycznej. Szkoła przyjmuje więc na siebie obowiązek przeprowadzenia następujących działań:

- Uczniowie zapoznawani są ze Statutem Szkoły.
- W trakcie zajęć systematycznie przypomina się o bezpieczeństwie w różnych sytuacjach.
- Przeprowadza się szkolenie ppoż. i komunikacyjne.
- Uczniowie zapoznawani są z zasadami reagowania w sytuacjach kryzysowych (wypadek).
- Zajęcia organizowane są zgodnie z wymogami bezpieczeństwa. Dotyczy to również zajęć pozalekcyjnych.
- W czasie przerw nauczyciele nadzorują bezpieczeństwo uczniów na korytarzach (wg ustalonego harmonogramu).
- Budynek szkolny spełnia wymagane normy bezpieczeństwa, co potwierdzone jest odpowiednimi atestami. Przeprowadzane są okresowe kontrole wyspecjalizowanych służb.
- Wychowankowie mają zapewnioną pomoc przedmedyczną i medyczną.
- Wszyscy nauczyciele są przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
- W trakcie wycieczek zapewniona jest właściwa opieka pedagogiczna.
- Realizowane są programy wychowawcze i profilaktyczne.
- Wszyscy pracownicy reagują natychmiast na sytuacje zagrażające zdrowiu lub życiu uczniów.
- Prowadzone są działania zmierzające do ochrony uczniów przed kontaktem z użytkami.
- Nauczyciele przekazują uczniom wiedzę dotyczącą reagowania w przypadku zaistnienia sytuacji niebezpiecznej, również związanej z agresją.
- Udzielana jest pomoc uczniom mającym problemy z narkotykami, alkoholem, nikotyną i innymi środkami psychoaktywnymi.
- Systematycznie monitorowany jest poziom czynników ryzyka wśród uczniów i podejmowane są działania interwencyjne.
- Zapewnione jest bezpośrednie bezpieczeństwo przed niepożądanymi osobami z zewnątrz
- Opracowane są procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych.
- W VI LO w Olsztynie jest prowadzony monitoring wizyjny. Jego wyniki są archiwizowane zgodnie z odrębnymi przepisami. Zapisy monitoringu wizyjnego mogą być wykorzystywane wyłącznie w sprawach dotyczących bezpieczeństwa, porządku oraz w ważnych sprawach wychowawczych. Do odczytywania zapisów monitoringu są upoważnione następujące osoby: dyrektor szkoły, administrator sieci komputerowej, kierownik administracyjny szkoły, dyrektor bursy, pedagog szkolny, osoba wskazana przez dyrektora szkoły oraz przedstawiciele policji i straży miejskiej.

NASZE ZASOBY I MOŻLIWOŚCI

Realizacja Szkolnego Programu Profilaktyki wymaga wykorzystania wszelkich możliwości tkwiących w samej szkole, jak też w jej otoczeniu. Konieczna jest zgodna współpraca wszystkich osób, dla których ważna jest ochrona młodzieży przed zagrożeniami, jakie niesie współczesność. Przede wszystkim należy opierać się na zasobach szkolnych, które stanowią:

- Nauczyciele przygotowani do realizacji określonych programów wychowawczych i profilaktycznych. W kadrze pedagogicznej tkwi podstawowy potencjał przeciwdziałania ryzyku. Mobilizacja tych zasobów stanowi jedno z najważniejszych zadań profilaktyki.
- Te grupy uczniów, które wykazują się aktywnością. Mogą oni zaangażować swoich mniej aktywnych kolegów do twórczego działania i przeciwstawiania się panującym modom niosącym zagrożenie.
- Rodzice zainteresowani współpracą ze szkołą w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom. Zazwyczaj wśród rodziców są osoby mające wiedzę i możliwości związane z profilaktyką, należy do nich dotrzeć i zachęcić do działalności na rzecz uczniów.
- Baza szkolna. Nasza szkoła dysponuje zapleczem sportowym i rekreacyjnym. Jego wykorzystanie stanowi jedną z propozycji zagospodarowania czasu wolnego młodzieży i podstawę do realizacji zainteresowań.
- Lokalizacja szkoły. Fakt funkcjonowania w mieście wojewódzkim znacznie ułatwia nawiązywanie kontaktów i współpracy z instytucjami zajmującymi się profilaktyką, pomocą, kulturą, sportem.

Poza szkołą działania profilaktyczne można rozwijać poprzez współpracę z:

- Organizacjami młodzieżowymi (harcerstwo, oaza, organizacje wolontariackie).
- Wspecjalizowanymi instytucjami (MZPiTU, Monar, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Poradnie Specjalistyczne, Sąd Rodzinny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Olsztynie itd.).
- Kościołem - ze względu na zgodność nauczania moralnego z założeniami profilaktyki.
- Instytucjami kultury i klubami sportowymi – jako sposób na wykorzystanie aktywności młodzieży w kierunku pożądanym wychowawczo.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

1. Zacieśnianie współpracy z rodzicami. Kontynuowanie wydawania biuletynu informacyjnego dla rodziców, który w szczególności uwzględniał będzie działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły. Pedagogizacja rodziców.
2. Kontynuowanie współpracy z Policją.
3. Monitorowanie miejsc w szkole określonych przez młodzież jako niebezpieczne.
4. Kontynuowanie profilaktyki raka szyjki macicy i raka piersi – zajęcia dla dziewcząt. Profilaktyka chorób centralnego układu nerwowego.
5. Realizowanie programów profilaktycznych zgodnie z istniejącymi potrzebami poszczególnych zespołów klasowych.
6. Realizowanie programów profilaktycznych dotyczących podnoszenia własnej wartości i samoakceptacji.
7. Stałe monitorowanie czynników ryzyka. Działania profilaktyczne będą modyfikowane w zależności od istniejących potrzeb i zagrożeń.
8. Sprawowanie opieki nad uczniami mającymi kontakt z używkami, wspomaganie ich, kierowanie do wyspecjalizowanych instytucji. W razie potrzeby objęcie pomocą rodziny uczniów zagrożonych uzależnieniami. Zwracanie uwagi na dozwolone substancje psychoaktywne, tzw. „dopalacze”; podkreślanie szkodliwości picia piwa (piwo jako alkohol).
9. Podnoszenie umiejętności kadry pedagogicznej w zakresie oddziaływań profilaktycznych. Wykorzystywanie nowych umiejętności.
10. Zwrócenie uwagi na konsekwentne stosowanie systemu kar i nagród we wszystkich klasach, ze szczególnym naciskiem dotyczącym nadmiernego i nieuzasadnionego usprawiedliwiania nieobecności. Tworzenie zbiorczej bazy informacyjnej dotyczącej udzielonych kar i nagród regulaminowych.
11. Indywidualizowanie pracy z uczniami ze szczególnymi potrzebami zdrowotnymi i edukacyjnymi – realizacja zaleceń związanych z pomocą psychologiczną.
12. Promowanie uczniów zdolnych: realizacja programu „Znajomki”
13. Organizowanie działań zmierzających do ograniczenia palenia tytoniu – programy profilaktyczne, monitorowanie miejsc, gdzie młodzież pali papierosy.
14. Realizowanie programu „Autorytety” przez pedagogów i wychowawców klas.
15. Rozpowszechnienie działalności Klubu Ekspertów.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Przemoc

1. Podjęcie natychmiastowych działań służących zaprzestaniu stosowania przemocy.
2. Udzielenie pomocy poszkodowanemu, umożliwienie kontaktu z lekarzem.
3. Podjęcie działań w celu ustalenia winnego zaistniałej sytuacji.
4. Powiadomienie przełożonego o ile sytuacja tego wymaga.
5. Powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów winnego i ofiary.
6. Powiadomienie Policji, jeśli działanie miało znamiona przestępstwa lub na życzenie rodziców, pełnoletniego poszkodowanego albo na polecenie przełożonego.
7. Rozmowa mająca na celu uświadomienie winnemu skutków czynu.
8. Wymierzenie kary.

Kradzież

1. Ustalenie okoliczności kradzieży i oszacowanie wartości skradzionej rzeczy.
2. Podjęcie działań mających na celu znalezienie sprawcy.
3. Poinformowanie o sytuacji przełożonego, rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego i winnego.
4. Przeprowadzenie z winnym rozmowy mającej na celu uświadomienie skutków jego postępowania.
5. Powiadomienie Policji na życzenie rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego, pełnoletniego poszkodowanego lub na polecenie przełożonego.
6. Wymierzenie kary.

Dewastacja mienia

1. Oszacowanie wartości zniszczonego mienia, zabezpieczenie go.
2. Ustalenie okoliczności zdarzenia, podjęcie działań mających na celu znalezienie sprawcy.
3. Powiadomienie przełożonego, jeśli dewastacja jest znacząca.
4. Powiadomienie rodziców/ prawnych opiekunów sprawcy.
5. Przeprowadzenie ze sprawcą rozmowy mającej na celu uświadomienie skutków czynu
6. W przypadku ustalenia sprawcy dewastacji zobowiązanie jego i/lub jego rodziców/ prawnych opiekunów do pokrycia kosztów związanych z naprawą (odkupieniem) zdewastowanej rzeczy.
7. Wymierzenie kary

Palenie papierosów

1. Podjęcie działań mających na celu zaprzestanie palenia papierosów.
2. Rozmowa ostrzegawcza i zobowiązanie do niepalenia.
3. Powiadomienie rodziców/ prawnych opiekunów i wychowawcy klasy.
4. Działania związane z profilaktyką: rozmowy indywidualne, udostępnienie filmów i materiałów poglądowych.
5. Wymierzenie kary i ewentualne zawieszenie jej wykonania na okres próby.
6. W przypadku notorycznego palenia papierosów zobowiązuje się ucznia do współpracy z instytucjami wspomagającymi, wymierzana kara jest wyższa od poprzedniej.
7. W przypadku gdy uczeń zmusza innych do palenia, można skierować sprawę do sądu dla nieletnich pod zarzutem demoralizowania nieletnich.

Alkohol

1. Powiadomienie (lub wezwanie – w zależności od sytuacji) rodziców/ prawnych opiekunów, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego oraz przełożonego.
2. Jeśli pod wpływem alkoholu jest nieletni, należy powiadomić Policję w celu ustalenia źródła pochodzenia alkoholu.
3. W razie potrzeby zapewnienie pomocy lekarskiej.
4. Rozmowa ostrzegawcza i zobowiązanie do abstynencji.
5. Działania profilaktyczne: rozmowy indywidualne, udostępnienie materiałów poglądowych, zebranie informacji o środowisku rodzinnym, zaoferowanie pomocy specjalistów.
6. Wymierzenie kary.
7. W przypadku powtórzenia się sytuacji należy zintensyfikować działania profilaktyczne, a w szczególności spowodować rozpoczęcie terapii.
8. W przypadku gdy uczeń zmusza innych do picia alkoholu, można skierować sprawę do sądu dla nieletnich pod zarzutem demoralizowania nieletnich.
9. Monitorowanie procesu leczenia. Motywowanie i wspieranie wychowanka pragnącego leczyć się.

Substancje psychoaktywne, w tym „dopalacze”

1. Wezwanie rodziców/ prawnych opiekunów do natychmiastowego stawienia się w szkole w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem substancji psychoaktywnych.
2. W razie potrzeby zapewnienie pomocy lekarskiej.
3. Powiadomienie Policji w celu ustalenia źródła pochodzenia substancji psychoaktywnych i ustalenia okoliczności ich zażycia.
4. Powiadomienie przełożonego, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego.
5. Wskazanie rodzicom na możliwość skorzystania z testów wykrywających substancje psychoaktywne w organizmie.
6. Wymierzenie kary.
7. Skierowanie do poradni specjalistycznej.
8. Monitorowanie procesu leczenia. Motywowanie i wspieranie wychowanka pragnącego leczyć się.
9. W przypadku gdy uczeń zmusza innych do zażywania substancji psychoaktywnych, należy skierować sprawę do sądu dla nieletnich pod zarzutem demoralizowania nieletnich.
10. Natychmiastowe powiadomienie przełożonego i Policji w przypadku stwierdzenia na terenie szkoły jakiegokolwiek formy handlu substancjami psychoaktywnymi.